

Kriminalita a sociální práce s pachateli

SPR508

Mgr. Petra Horová, Ph.D.
19.2.2018

Obsah

- Základní očekávání, požadavky a organizační pokyny předmětu SPR508
- Základní pojmy kriminologie
- Základní pojmy penologie
- Ostatní důležité pojmy oblasti kriminality a vězeňství

NAŠE OČEKÁVÁNÍ

Základní očekávání a požadavky předmětu SPR508

- Přednášející:
 - Mgr. Petra Horová, Ph.D.,
 - PhDr. Jiří Mezník, Mgr. Renáta Rídlová, Ph.D.
- 6kr.
- Blokovaná výuka: Po 19. 2. 9:45–11:15 (U35), Pá 23. 2. 9:45–13:00 (U36), So 24. 2. 9:45–11:15 (U34), So 24. 2. 11:30–13:00 (U34), Po 26. 2. 9:45–11:15 (U35), Pá 2. 3. 9:45–13:00 (U36), So 3. 3. 9:45–11:15 (U34), So 3. 3. 11:30–13:00 (U34), Po 5. 3. 9:45–11:15 (U35), Pá 9. 3. 9:45–13:00 (U36) a So 10. 3. 9:45–11:15 (U34)
 - 30 min interaktivní výuky + 1h přednášky
- Ukončení kurzu: ústní zkouškou (rychlý přehled + podrobné otázky)
- Pravidla hodnocení a práce v průběhu roku
 - V průběhu výuky bude možné vypracovávat jednostránkové seminární práce, které jsou dobrovolné, ale bodované (za každou seminární práci je možné získat 2 body),
 - Přístup k ústní zkoušce je podmíněn minimálně 2 body
 - Od studentů se očekává zájem a aktivita v hodině

Obsah kurzu

- I. Základní pojmy oblasti kriminality (po 19.2.)
- II. Exkurze pá 23.2.2018 10:00 Vazební věznice Brno
- III. Výkon trestu odnětí svobody, problematika resocializace a reintegrace pachatelů po ukončení trestu (so 24.3.)
- IV. Vězeňství v Evropě a ve světě
- V. Věda a výzkum kriminality - kriminologie a její Metodologie (Po 26.2.)
- VI. Filosofie trestu a dějiny penitenciárních systémů, Druhy trestních sankcí platných podle trestního zákona ČR a prevence kriminality (Pá 2.3.)
- VII. Teorie kriminality a zločinnosti (Pá 2.3.)
- VIII. Vězení jako totální instituce (Foucault), (So 3.3.)
- IX. Probační a mediační služba v ČR - (So 3.3.)
- X. Trestní politika České republiky a evropské standardy pro práci s vězni (Mezinárodní úmluva o mučení a nelidském zacházení OSN z roku 1984 a Minimální pravidla pro zacházení s vězni OSN 1958 a Evropská vězeňská pravidla rady Evropy), (po 5. 3.)
- XI. Viktimologie – práce s obětí
- XII. Prevence kriminality
- XIII. Specifika práce s pachateli (so 10.3.)
- XIV. Sociální práce s pachateli trestných činů a jejich rodinami (so 10.3.)

VAŠE
OČEKÁVÁNÍ?

1. Jakou máte zkušenost s kriminalitou a s pachateli?

2. Proč jste si zapsali tento předmět?

3. Co od něho očekáváte?

1. ...

ZÁKLADNÍ POJMY KRIMINOLOGIE

□ Kriminologie je vědní obor zabývající se kriminalitou a jejím studiem (lat. *crimen* = zločin, *logos* = nauka, vědění)

A. Legální definice kriminality

Definice kriminality:

- Kriminalita je souhrn takových forem chování, které trestní právo posuzuje jako trestný čin (Coleman in Tomášek 2010)

Trestní právo „určuje, která jednání společensky škodlivé jsou trestné činy, stanoví za ně tresty a ochranná opatření a podmínky jejich ukládání a výkonu“. (hmotné x procesní) (Tomancová 2010: 2)

Sociální konstrukt vytvořený společností, aby reagulovala chování svých členů (Muncie in Tomášek 2010)

Kriminologie je studium procesů, jak jsou vytvářeny zákony, jak porušovány a jak společnost na toto porušování reaguje (E. Sutherland)

- Italský kriminolog R. **Garofalo** – zločiny přirozené – jejich postih je charakteristický téměř v každé zemi nebo historickém období, nebo zločinná jsou svou podstatou (vražda, loupež, znásilnění...)

B. Sociologická definice kriminality

- **T. Sellina** poukazuje na význam morálních a sociálních norem
- Sociální deviace, deviantní chování = chování závažným způsobem porušující platné sociální normy (Zoubková a kol. 2011) (viz také sociálně patologické jevy)

Penologie

- = věda o trestu, jeho výkonu a jeho účincích
- - zaměřen na nepodmíněný trest odnětí svobody = věznění pachatelů, způsoby zacházení a následky uvěznění (Zoubková 2011)
- penitenciární proces – proces polepšení, nápravy, pozitivní změny chování (penitenciární péče) (Štěřba 2007)
- Penitenciární péče x postpenitenciární péče

Kriminologie jako věda multidisciplinární

- ✓ Sociologie
- ✓ Speciální pedagogika – etopedie
- ✓ Sociální práce
- ✓ Penitenciární psychologie, forenzní psychologie
- ✓ Právo

Exkurze:

- V pátek 23.2.2018 sraz v 9:50 před Vazební věznicí v Brně (ul. Jihlavská)
- Průběh: vstupní prohlídka (nesmí se vnášet: zbraně, záznamová zařízení, drogy,...)
-

Úkol zrealizovaný před exkurzí:

- Sepište na papír s jakými předpoklady, předsudky, očekáváními do vězení vstupujete? Př. „Očekávám, že vězení bude...*(takové a makové)*“

Literatura a zdroje

Publikace:

TOMÁŠEK, Jan. *Úvod do kriminologie :jak studovat zločin*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. 214 s. ISBN 9788024729824.

ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologický slovník*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011, 251 s. ISBN 9788073803124.

TOMANCOVÁ, Jaroslava. *Základy práva (nejen) pro školy*. Trestní právo. Albert, 2010

Webové stránky:

- Institut pro kriminologii a sociální prevenci:
<http://www.ok.cz/iksp/>
- International center for prison studies:
<http://www.prisonstudies.org/>
- Vězeňská služba ČR: <http://www.vscr.cz/>

DĚKUJI ZA POZORNOST A PŘEJI
HEZKÝ DEN